



V Bruselu dne 30.5.2017  
COM(2017) 290 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ**

**Důsledky, jež by pro rozpočet Evropské unie na období od roku 2018 mělo neschválení  
revize víceletého finančního rámce na léta 2014–2020 provedené v polovině období**

## SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

### **Důsledky, jež by pro rozpočet Evropské unie na období od roku 2018 mělo neschválení revize víceletého finančního rámce na léta 2014–2020 provedené v polovině období**

Návrh rozpočtu na rok 2018<sup>1</sup>, jež dne 30. května 2017 předložila Komise, je sestaven na základě předpokladu, že bude schválena revize víceletého finančního rámce, jež byla provedena v polovině období. Toto sdělení se zabývá důsledky scénáře, v němž by tato revize schválena nebyla.

#### **1. Výzvy pro rozpočet Evropské unie**

Evropská unie (EU) má omezený rozpočet (přibližně 1 % z hrubého národního důchodu EU), který je však velmi důležitým nástrojem, s jehož pomocí přináší Unie svým občanům konkrétní výsledky. Svou povahou je především rozpočtem investičním, který sdružuje zdroje v oblastech, v nichž jsou opatření EU smysluplná. Jedná se např. o zlepšování dopravních, komunikačních a energetických sítí v zemích EU, o ochranu životního prostředí a rozvoj venkovských oblastí, o posílení konkurenceschopnosti ekonomiky, o pomoc výzkumným pracovníkům vytvářet mezinárodní týmy, o podporu mladých lidí při studiu v zahraničí či o posilování soudržnosti mezi regiony.

Rozpočet EU je rovněž faktorem stability a předvídatelnosti. Je koncipován se zohledněním pěti- až sedmiletého období prostřednictvím víceletého finančního rámce. Tento rámec stanoví maximální výši výdajů, jež může EU každoročně vynakládat v různých oblastech politiky. V současnosti však sestavování rozpočtu EU naráží na významné problémy, neboť dnešní svět je mnohem složitější a nepředvídatelný.

Evropská unie se musí vypořádávat s celou řadou dlouhodobých problémů. Čelí důsledkům nejhorší hospodářské krize od 2. světové války a současně musí trvalým způsobem obnovit trend ekonomického růstu a řešit vyloučení a nezaměstnanost mladých lidí. Migrační krize odhalila nejen to, že EU musí poskytovat humanitární pomoc a přístřeší uprchlíkům, ale i to, jak důležitá je ochrana jejích hranic a řešení hlavních příčin migrace. Naši společnosti otřásly teroristické útoky, jež vyzývají k účinnější spolupráci v oblasti bezpečnosti a zpravodajských služeb. Rozpočet EU by měl být schopen nejen pomáhat realizovat původní záměry víceletého finančního rámce, ale též se bez průtahů přizpůsobovat novým problémům a rychle dosahovat výsledků v praxi.

V zájmu adaptace na měnící se okolnosti bylo čerpání rozpočtu dosud v maximální možné míře pružné: nevyčerpané rezervy a stávající manévrovací prostor byly intenzivně využívány zejména na a) zřízení Evropského fondu pro strategické investice (EFSI) v rámci investičního plánu pro Evropu, b) reakci na migrační, uprchlickou a bezpečnostní krizi a c) pomoc při financování nových iniciativ, např. Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí,

---

<sup>1</sup> Výkaz odhadů Evropské komise na rozpočtový rok 2018 (SEC(2017) 250, květen 2017).

Evropského sboru solidarity a chystaného návrhu zřídit evropský program průmyslového rozvoje v oblasti obrany.

Nyní je kapacita rozpočtu EU dostupná k řešení dalších nepředvídaných událostí, jež by mohly nastat v období 2017–2020, vážně omezena.

## **2. Široká politická dohoda o revizi v polovině období**

Komise v září 2016 navrhla, aby byl stávající víceletý finanční rámec na léta 2014–2020 v polovině období zrevidován. Hlavním cílem bylo navýšit prostředky a rozšířit manévrovací prostor, jež byly k dispozici, tak aby bylo možno i nadále pomocí rozpočtu adekvátně reagovat na obě hlavní politické priority, jimiž jsou jednak ekonomický růst a zaměstnanost, jednak reakce na migraci.

Po intenzivních jednáních mezi všemi třemi orgány bylo dne 7. března 2017 dosaženo v Radě jednomyslné dohody o kompromisním balíčku, který se k revizi v polovině období váže. Tento balíček zahrnuje i revizi nařízení o víceletém finančním rámci a několik politických dohod zejména o posílení specifických programů. Evropský parlament k tomuto balíčku vyslovil dne 5. dubna svůj souhlas.

Víceletý finanční rámec v jeho podobě k polovině období měla v souladu s příslušnými postupy s konečnou platností schválit dne 25. dubna Rada pro obecné záležitosti. Na základě žádosti, kterou v poslední minutě předložilo Spojené království, však byl tento bod z pořadu jednání vyřazen. Odůvodnění této žádosti souviselo s obdobím *puřdah* (oficiálním předvolebním obdobím, kdy vláda nesmí přijímat žádná zásadní rozhodnutí).

Očekává se, že k formálnímu přijetí rámce v Radě dojde krátce po volbách ve Spojeném království, jež proběhnou 8. června. Vláda Spojeného království v té době již nebude omezována pravidly, jimiž se předvolební období řídí.

S ohledem na širokou politickou dohodu v Evropském parlamentu i Radě návrh rozpočtu na rok 2018 již počítá s tím, že bude rámec formálně schválen, a z balíčku vzešlého z revize v polovině období zohledňuje též prvky, jež se týkají roku 2018.

## **3. S čím revize v polovině období počítá?**

Revize v polovině období poskytne Unii významný manévrovací prostor, díky němuž bude EU moci až do roku 2020 reagovat na nový vývoj. Přestože revize nenavyšuje celkové rozpočtové stropy, umožňuje zvýšit výdaje a rozšířit manévrovací prostor v určitých oblastech, na nichž se Evropský parlament a Rada dohodly.

V rámci sjednaného celkového stropu víceletého finančního rámce počítá revize v polovině období s tím, že by v období 2017–2020 bylo možno o zhruba 6 miliard EUR navýšit výdaje zejména v těchto oblastech:

- nezaměstnanost mladých lidí (1,2 miliardy EUR na Iniciativu na podporu zaměstnanosti mladých lidí; částka ve stejné výši má být vyčleněna z Evropského sociálního fondu),
- bezpečnost a vnitrounijní rozměr migrace (2,5 miliardy EUR např. na programy Evropské pohraniční a pobřežní stráže, Europolu, Agentury EU pro azyl, nového systému vstupu/výstupu a mimořádné podpory pro uprchlíky),
- řešení hlavních příčin migrace (1,4 miliardy EUR zejména na nový rámec partnerství s africkými zeměmi a Evropský fond pro udržitelný rozvoj (EFSD) jakožto součást vnějšího investičního plánu),
- program Erasmus+ (100 milionů EUR, z nichž bude financován i příspěvek novému Evropskému sboru solidarity),
- posílení úspěšných prorůstových programů (775 milionů EUR na program Horizont 2020, Nástroj pro propojení Evropy, program COSME, fond EFSI-2 a program Wifi4EU).

Z dohody by dále plynula mnohem vyšší flexibilita při financování nových mimořádných situací (bezprostředně od roku 2017 by k dispozici bylo nejméně 1,3 miliardy EUR). Jedná se o velmi důležitý bod, neboť bez větší flexibility by Evropská unie měla k reakci na případný nepředvídaný vývoj v příštích třech letech jen extrémně malý prostor.

V neposlední řadě počítá revize v polovině období s větší flexibilitou v případech, kdy bude nutno přesouvat nevyčerpaná rozpětí na platby do let 2019–2020. Posílí se tím jistota, že budou stropy plateb v těchto letech dostatečné na to, aby všechny faktury spojené s čerpáním strukturálních fondů byly hrazeny včas a aby se nehromadily nedoplatky jako v období 2013–2015, jež v Evropském parlamentu vyvolávaly značné znepokojení.

#### **4. Co se stane, když revize v polovině období přijata nebude?**

Některé výstupy z revize v polovině období, na nichž se dohodl spolunormotvůrce, jsou již promítnuty do rozpočtu na rok 2017 (zejména 750 milionů EUR na rámcové partnerství s africkými zeměmi). Některé mají být do rozpočtu na rok 2017 promítnuty v dohledné době prostřednictvím politicky předjednaných opravných rozpočtů na rok 2017 (první splátka ve výši 500 milionů EUR na Iniciativu na podporu zaměstnanosti mladých lidí (YEI) a 275 milionů EUR na Evropský fond pro udržitelný rozvoj).

Všechny další složky nadrámcových výdajů, jež jsou vyjmenovány výše a jež se váží k období 2018–2020, by však byly ohroženy, neboť je nelze považovat za politicky předjednané.

Uvedené se týká především zbývajících 700 milionů EUR na Iniciativu na podporu zaměstnanosti mladých lidí, jejichž neschválením by Evropa vyslala negativní signál mladým lidem, kteří potřebují podporu. Ohroženy by byly i prostředky na vzdělávání, výzkum, investice a hospodářský růst, stejně jako prostředky na program Horizont 2020, který podporuje výzkum založený na spolupráci a inovativní malé a střední podniky, a Nástroj pro propojení Evropy (složka pro dopravu), z něhož jsou financovány transevropské sítě.

Finančních prostředků by se nedostávalo ani návrhu pod názvem Wifi4EU, který má komunitám v celé Unii nabídnout bezplatné připojení WiFi. Totéž by platilo pro nové návrhy ohledně Evropského sboru solidarity a evropského obranného akčního plánu. V neposlední řadě by v případě, že by Evropský parlament a Rada neschválily jisté návrhy Komise, mohly být zpochybněny prostředky nutné k tomu, aby EU dokázala reagovat na migraci, a ke kontrole vnějších hranic. Zpochybněny by tak byly zejména dublinské nařízení a kapacita k poskytování makrofinanční pomoci.

K dispozici by nebyl ani širší manévrovací prostor, což by vážně omezilo schopnost rozpočtu EU smysluplně reagovat na nepředvídané události, zejména v oblasti migrace. Takový případ by mohl nastat například tehdy, pokud by Evropská rada rozhodla o prodloužení nástroje pro uprchlíky v Turecku.

Pokud jde o návrh rozpočtu na rok 2018, bylo by v případě, že by revize v polovině období schválena nebyla, možné pružně financovat nad rámecové výdaje na migraci, bezpečnost či případné prodloužení nástroje pro uprchlíky v Turecku pouze v případě, že by se snížila disponibilní rozpětí v jiných oblastech politiky, např. v zemědělství.

Dalším příkladem přímých důsledků situace, kdy by revize v polovině období schválena nebyla, je solidární podpora při přírodních pohromách, o niž požádala Itálie po ničivých zemětřeseních v roce 2016. Bez určitého prostoru, jež revize v polovině období nabízí, by měla samotná EU velmi omezené finanční prostředky k tomu, aby mohla v takovém případě či v případě jiné závažné přírodní katastrofy, mezinárodní krize či nepředvídané události jednat.

Všechny tyto důsledky by byly vnímány jako nejednotnost a neschopnost EU reagovat na nenadálé krizové situace.

## **5. Příprava na budoucnost**

Jak nastínila bílá kniha o budoucnosti EU, udělala toho Evropa pro své občany za posledních 60 let hodně. Evropský projekt se aktuálně těší silné podpoře a k Unii se upínají silná očekávání, že je s to dělat více pro společné dobro. Současně však roste rozestup mezi očekáváními a schopností EU dosahovat reálných výsledků, a to hlavně proto, že EU disponuje omezenými finančními prostředky.

Rychlé přijetí revize v polovině období je velmi důležitým krokem správným směrem. Tento krok umožní zvýšit bezpečnost, řídit migrační toky, pokrýt investiční prostředky, jichž se nedostává v důsledku finanční a hospodářské krize, a podpořit zaměstnanost, zejména mezi mladými lidmi.

Naopak nepřijetí revize by si vyžádalo neprodlenou změnu rozpočtu na rok 2018 a snížilo by jeho schopnost reagovat na nové mimořádné situace.